

Станислав ПЕТКОВСКИ

“

Eden odnos, ako ne napreduva za edna godi na, nema kapacitet za napredok!

”

Сведоци сме на една Влада која, барем на почеток, делува принципиелно и своите 100 чекори преродба ги "чита" и ги спроведува. Можеби и не се "оди по ред", или дали нешто се "прерипува", но за разлика од досегашното наше искуство како граѓани, можеме да почувствуваме дека Владата едноставно работи, не ветува само.

Бидејќи "Историјата е мајка на знаењето", дали и оваа Влада од ВМРО може да ја доживее судбината на онаа минатата? Какви се актуелните случувања во нашето опкружување и во нас? Нејасната аргументација и историските факти за тоа што вид конфликт беше во 2001 година, оставена економија на "колена", најмалку странски инвестиции и речиси половина милион невработени. Ова претпоставува евентуална можност за "Повторувањето е мајка на знаењето" т. е. дали навистина ќе имаме сличен повторен обид за дестабилизација. На колку фронта (внатрешни и надворешни), и со кого како сојузник ќе се бори нашата држава? Дали е БЕЗБЕДНО?

Обичниот македонски граѓанин е ставен во слична ситуација да одговара на ова прашање како Дастин Хофман на стоматолошката столица во филмот "Маратонец". Тој беше мачен од специјализираниот мачител, стар нацист, кој го глумеше Лоренс Оливие и кој упорно само го прашуваше: "Дали е безбедно?" Сега и ние, како тогаш и глумецот, не знаеме на што се однесува БЕЗБЕДНОСТА.

Во идните случувања на Балканот нашата положба сè уште е нестабилна и несигурна, исто како и на почетокот од 90-тите години. Привидот дека веќе петнаесеттина години опстојуваче како држава, може да претпостави дека постоиме како држава која "излегла на крај" со опасностите кои овие години се надвиснуваат низ целиот регион. Но, дали тоа е така?

Поради што не е стабилно? Транзици-

Транзицијата не ја почувствуваа најголемиот дел од вработените како можност за сопствена иницијатива и еднакви можности. Во овој период беше "УБИЕНА" средната класа која, како основен двигател на општествените промени, постепено се трансформираше во сиромашна класа, заедно со останатите 400.000 луѓе во Македонија, кои според наводите на Светска банка беа квалификувани како апсолутно сиромашни. Ако до почетокот на 90-тите години само дел од партијата на власта (комунистичка) ги користеше привилегиите, а останатите беа неми и медиокритетски гледачи, во изминатиов период, сега само името на партијата на власта се промени (естетски доби "ружа"), но во позадина повторно само мал број луѓе ја користеа привилегијата на власта. И не случајно токму и во тој мал број луѓе, кои повторно беа "привилегирани", се инсталираа многу, токму од дотогашниот привилегиран слој. Но, според она што сите го гласавме, тоа си беше нивна способност и вештина. Но, тоа беше трансформација, не транзиција. Сепак, транзицијата е токму и тоа, да се создадат еднакви услови, а потоа кој како е способен.

Со таквото уредување на најголемиот дел од населението не му беше дадена

ДАЛИ С

ТЕЗАТА ДЕКА ЕВЕНТУАЛНОТО ОСАМОСТОЈУВАЊЕ НА КОСОВО, НЕМА ДА ЈА ДЕСТАБИЛИЗИРА МАКЕДОНИЈА Е САМО ФОРМАЛНО ТОЧНА. НО, ПОСТОИ ГОЛЕМО НО! КОЛКУ ЕДНА МАЛА ДРЖАВА ПОДОЦНА МОЖЕ ДА ГО ИЗДРЖИ ПРИТИСОКОТ НА ДРУГА ДРЖАВА И НАРОД, НЕ ВОЕНО, ТУКУ ТУРИСТИЧКИ, "ТУРИСТИЧКИ" И ДЕЛОВНО, ДОКОЛКУ ЈА ДОБИЕ СВОЈАТА ДРЖАВНОСТ. ПО ЕВЕНТУАЛНОТО ОСАМОСТОЈУВАЊЕ И ПО, КАКО ШТО Е НОРМАЛНО, ДОБИВАЊЕТО ПАТНИ ИСПРАВИ (СЕГА МАЛКУМИНА ИМААТ ПАТНА ИСПРАВА ОД УНМИК), МНОГУ ВЕРОЈАТНО Е ДЕКА РЕЧИСИ ДНЕВНО ЌЕ ТРАНЗИТИРААТ ДО 500. 000 ГРАЃАНИ ОД КОСОВО, ПОРАДИ НАШАТА ПОЗИЦИЈА И ПОРАДИ "ЛУТАТА" СРБИЈА ОД ТАКВИОТ РАСПЛЕТ НА НАСТАНИТЕ.

јата и приватизацијата. Проблемот, пред сè, е трансформацијата на државата, или транзициониот период. Главно, нашата држава беше водена од партија која само "транзициски" на вулгарен начин го продолжи "комунизмот од свој тип". Се разбира дека таа партија има најголема историска одговорност, ако гледаме според годините на нивното владеење. Така, и историската одговорност за досегашните успеси или неуспеси паѓа на СДСМ, како партија која во овој период најдолго беше на власт. Сепак, и во овој транзициски период, како и во децениите порано, само одреден мал број луѓе ја користеа привилегијата на власт. Генераторот на промени беше запрен и одвреме навреме (пред избори), по малку вклучуван како привид дека ете, во транзицијата сме. Но, за кого беше транзицијата?

ниту шанса да покаже што умее и што може. Преку ноќ се соочи со егзистенцијален егзодус и правен вакуум. Тие, добија шанса која виси во воздух, можеа да инвестираат и да покажат лична иницијатива и инвенција и да "прават пари", но до таму, доколку тоа им одговара на "високите цели" на партијата која владее, а која овие 15 години "глумеше" транзиција.

Несигурноста на приватната инвестиција и "правилото" по кое мора да игра (читај корумпира) беше на стаклени нозе, поради недостаток на јасна регулатива, несоодветна и често неправедна судска разрешница и судство зависно од власта, поради што и нè критикува Западна Европа. Дури и судиите се наоѓаа на периферијата на оние 400.000 сиромашни, принудени да стрепат за својата иднина.

Така, низ т. н. менаџерски принцип на приватизација, за да паднат цените на фабриките и сè она што е потребно за мал број луѓе да го приватизираат по багателни цени, се пристапи кон руинирање на капацитетите и "производството" на илјадници невработени, кои на овој начин се соочија со транзицијата и со НОВИОТ систем. Транзиција, тоа е осиромашување.

Нормално е дека тогаш обичниот граѓанин ќе помислеше дека стариот комунистички систем бил подобар и посигурен (!?!). Тогаш во потрага по старата сигурност обичните граѓани (читај осиромашени и исплашени), ја бараа сигурноста токму во онаа партија која "по дизајн" (а не суштински), ги застапува старите комунистички денови, и која историски се покажуваше и ја генерираше истата таа несигурност. Но, граѓаните како да не сакаа тоа да го знаат.

Сличноста на партијата која произлезе од комунистичката беше само во манирот на дејствување и во начинот на владеење, а не по грижата за "општествена уравниловка", која беше надворешна карактеристика на социјалистичкото општествено уредување. Ваквиот парадокс резултираше во речиси сигурно позицио-

нирање на посткомунистичките партии на власт. Но, посткомунистичките партии беа само "ехо" на минатиот систем, со сите одлики на дисторзии, а разликата беше во тоа што ваквата посткомунистичка власт немаше "обврска" да се грижи за народот и немаше "стратегија" за развој на "чувство кон татковината".

Недостатокот од патриотизам, сега се дополуваше со реторика од типот "Ние сме за ЕУ, за НАТО и сл.". Недостатокот од чувство и љубов кон сопствениот народ се компензираше со некаков АПАТРИОТИЗАМ, како ИНТЕЛЕКТУАЛИЗАМ и не робување на застарени (патриотски) чувства, со т. н. СЕРИОЗНОСТ. Всушност, ова беше само манифестација на недостаток на грижа за општествените интереси и амнестија на сопствената одговорност, за да не се прашаат "ШТО ТОА МУ ПРАВАТ НА СОПСТВЕНИОТ НАРОД, РАЗБИРА СЕ".

Забуната е уште поголема, кога овие 15 години имаме и драстична разлика во манифестацијата на патриотизмот (љубов кон сопствената нација, а не омраза кон другите) т. е. биполарност во неговиот развој. Така, секогаш кога Македонецот или Македонците ќе сакаа да се залагаат за македонските интереси, ги прогласуваа за "будали", како "националисти", или

како "лажговци". Најчесто ги критикуваа оние АПАТРИОТИ кои, поаѓајќи од себе, не можат да "замислат" како тоа некој може да го сака сопствениот народ, кој ете го водат како "овца". Од друга страна, пак, романтизмот во развојот на сопственото чувство за себе и за сопствената нација, Албанецот или Албанците во Македонија ги доведе во ситуација дека ако не зборуваат за себе, или за развојот на сопствената нација, дека не ја сакаат. Ова резултира во поголемо медиумско презентирање на една нација наспроти друга, а Македонците беа претставувани само во некакви анкети, или како фактор кој некако ги загрозува правата на другите. Она што на терен власта ќе го постигнеше поради заштитата на своите позиции, ќе се натовареше на Македонците како народ, за да се изгуби "изворот" на проблемот. Така, овие 15 години бевме сведоци на долготрајно биполарно развивање на две различни патриотски чувства. Кај едните руинирање, а кај другите воздигнување.

Конечното обезличување и апатриотското дејствување до ниво на "РЕЛАТИВИЗИРАЊЕ" на сопствениот народ се преточени во Рамковниот договор, кој иако на добар начин ги регулира односите на различните етнички заедници, дефинитивно го маргинализира македонскиот народ од неговата државност. Уште повеќе, до ден денес, само мал број луѓе го прочитале Рамковниот договор, и за него зборуваат како за некоја библија, која останатиот дел од народот не смее да ја прочита. И, мора да им веруваат на збор. Ако е толку важен, или круцијален, тој се печати како брошура на јазиците кои се во Македонија и се дели низ народот. Сведоци сме дека низ брошури, флаери и сл. се лиферуваат различни иницијативи, но не Рамковниот договор.

На крај, меѓународната позиција на Македонија и денес не е ништо поразлична од пред 15 години, независно дали таа е КАНДИДАТ или не е. Тезата дека евентуалното осамостојување на Косово нема да ја дестабилизира Македонија е само формално точна. Но, постои големо НО! Колку една мала држава подоцна може да го издржи притисокот на друга држава и народ, не воено, туку туристички, "туристички" и деловно, доколку ја добие својата државност. По евентуалното осамостојување и по, како што е нормално, добивањето патни исправи (сега малкумина имаат патна исправа од УНМИК), многу веројатно е дека речиси дневно ќе транзитираат до 500.000 граѓани од Косово, поради нашата позиција и поради "лутата" Србија од таквиот расплет на настаните. Дали се сеќаваме како Либан се дестабилизираше и како неговата државност се релативизираше, која до денес не може и не успева да ја врати? По кризата во Јордан речиси половина милион Палестинци по овој или по оној основ дојдоа во Либан. Не го нападнаа, дојдоа мирољубиво. Дали можеби на Македонија ѝ се заканува сличен вид опасност од Косово, едноставно ако ни дојдат 500.000 гости? Не мора да нè нападнаат. Дали ќе бидеме дестабилизирани? Ќе мораме ли тогаш одново да се формира некаква Влада на спасот.

МЕ БЕЗБЕДНИ?

